

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Mirosław Sadowski

o wznowienie postępowania o sygn. akt III KRS (...)

w sprawie z odwołania A. H. od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr (...) z dnia 6 maja 2009 r.,

w sprawie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 27 września 2019 r.

odrzuca skargę

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 20 października 2009 r. Sąd Najwyższy odrzucił odwołanie A. H. od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr (...) z 6 maja 2009 r., w sprawie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego.

Odrzucając odwołanie Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w rozpoznawanej sprawie rozstrzygnięcia wymagała kwestia zdolności A. H. (asesora sądowego) do wniesienia odwołania do Sądu Najwyższego bez zachowania wymogu przymusu adwokacko-radcowskiego wynikającego z art. 87¹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2018 r., poz. 1360 z późn. zm.; dalej: k.p.c.). W ocenie Sądu Najwyższego asesor sądowy, który nie pełni czynności sędziowskich nie uczestniczy w wymiarze sprawiedliwości tak jak sędzia, w konsekwencji nie może bez zastępstwa procesowego profesjonalnego pełnomocnika wnieść odwołania od Sądu Najwyższego. Z tych względów Sąd

Najwyższy, uznając odwołanie za niedopuszczalne odrzucił je na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 13 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 84 z późn. zm.: dalej: ustawa o KRS).

Skargę o wznowienie postępowania zakończonego wydaniem przez Sąd Najwyższy postanowienia z 20 października 2009 r. sygn. akt III KRS (...), którym nastąpiło odrzucenie odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z 6 maja 2009 r. nr (...) skarżący wniósł pismem z 16 lipca 2019 r.

W ocenie skarżącego w dacie wydawania przez Sąd Najwyższy postanowienia z 20 października 2009 r. obowiązywała ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa z 27 lipca 2001 r., której art. 13 nie regulował kwestii reprezentacji przed Sądem Najwyższym kandydata do urzędu sędziowskiego i tenże Sąd mógł dwojako sprawę rozstrzygnąć. W ocenie skarżącego Sąd Najwyższy przyjął wówczas niekorzystne dla niego rozstrzygnięcie. Podając podstawę prawną wznowienia skarżący powołał się na art. 44 ustawy o KRS z 12 maja 2011 r., który w ust. 3 wyłącza przymus adwokacko-radcowski. To zdaniem A. H. stanowi ochronę przysługujących mu praw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o wznowienie postępowania regulowana przez art. 399 § 1 k.p.c. jest instytucją wyjątkową i przysługuje wyłącznie od ściśle określonych orzeczeń i na ściśle określonej podstawie prawnej. Możliwość wznowienia postępowania przysługuje bowiem tylko od prawomocnych orzeczeń co do istoty sprawy (uchwała Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2006 r., III CZP 51/06). *Ratio legis* takiej regulacji prawnej stanowi potrzeba zabezpieczenia stabilności prawomocnych merytorycznych orzeczeń, a poprzez to ładu prawnego przez nie stworzonego. Podstawy wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym rozstrzygnięciem zostały przez ustawodawcę enumeratywnie wyliczone w ustawie, przy czym nawet sformułowanie przez skarżącego podstawy wznowienia w sposób odpowiadający przepisom art. 401-404 k.p.c. nie oznacza, że skarga została oparta na ustawowej podstawie wznowienia, w szczególności, jeżeli z jej uzasadnienia

wynika, że podstawa taka nie zachodzi. Sąd Najwyższy wyjaśnia bowiem, że skarga o wznowienie postępowania jest środkiem prawnym o mieszanym charakterze. Łączy w sobie pozew (czyli pismo inicjujące nową sprawę) oraz środek zaskarżenia skierowany przeciwko prawomocnemu orzeczeniu sądu, o limitowanych podstawach prawnych wskazanych w art. 401, art. 401¹ i art. 403 k.p.c. Jej wniesienie inicjuje postępowanie dwufazowe, w którym najpierw sąd bada dopuszczalność skargi o wznowienie postępowania (w zależności od wyniku kontroli następuje jej zwrot lub odrzucenie), a następnie po przesądzeniu jej dopuszczalności, rozpoznaje ją merytorycznie i wydaje stosowne rozstrzygnięcie. Istotne znaczenie ma jednak stwierdzenie dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania.

Powyższe uwagi skłaniają Sąd Najwyższy do wyjaśnienia, że skarżący skargę na wznowienie postępowania wniósł od postanowienia Sądu Najwyższego, którym nastąpiło odrzucenie odwołania od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa. Zważyć zatem należy, że zgodnie z art. 44 ust. 3 ustawy z o KRS do postępowania przed Sądem Najwyższym stosuje się przepisy k.p.c. o skardze kasacyjnej, tj. art. 398¹ - art. 398²¹ k.p.c., z wyjątkiem art. 87¹ § 1 k.p.c. regulującym przymus adwokacko-radcowski. Zgodnie z art. 398²¹ k.p.c. jeżeli nie ma szczególnych przepisów o postępowaniu przed Sądem Najwyższym, do postępowania tego stosuje się odpowiednio przepisy o apelacji.

Oceniając w niniejszej sprawie dopuszczalność wznowienia postępowania wskazać należy, że badana instytucja znajduje się w Dziale VI k.p.c. „Wznowienie postępowania” i regulują ją przepisy od art. 399 k.p.c. do art. 416¹ k.p.c. Skargę o wznowienie postępowania skarżący wniósł od zapadłego przed Sądem Najwyższym postanowienia o odrzuceniu odwołania od uchwały, o czym wyżej. Odnosząc się zatem do przedmiotowego zakresu skargi o wznowienie postępowania przywołać należy wynikający z art. 399 § 2 k.p.c. wyjątek. Z powołanego przepisu prawa wynika, że na podstawie art. 401¹ k.p.c. postępowanie może być wznowione w razie zakończenia go postanowieniem. Oznacza to jednak, że skarga o wznowienie postępowania może być wniesiona, gdy zakończono je prawomocnym postanowieniem. Skarżący opiera ją na twierdzeniu, że zaskarżone orzeczenie wydano na podstawie aktu normatywnego, co do którego Trybunał

Konstytucyjny orzekł o jego niezgodności z Konstytucją RP, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą. W tym wypadku skargę o wznowienie można wnieść także od postanowienia o odrzuceniu środka zaskarżenia. Skoro skarżący wniósł skargę o wznowienie postępowania od postanowienia Sądu Najwyższego odrzucającego odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nie opierając jej na podstawie określonej w art. 401¹ k.p.c. (na co sam wskazuje), to skargę należało uznać za niedopuszczalną.

Sąd Najwyższy dodaje nadto, że zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy o KRS, w przypadku ujawnienia nowych okoliczności Krajowa Rada Sądownictwa może z urzędu lub na wniosek uczestnika postępowania ponownie rozpatrzyć sprawę. Unormowana tym przepisem instytucja ponownego rozpoznania sprawy zbliżona jest do instytucji wznowienia postępowania, jednakże wobec wyraźnego ustawowego wyłączenia stosowania przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 2096 z późn. zm.) oraz braku odesłania tutaj do przepisów k.p.c. w postępowaniu przed Krajową Radą Sądownictwa, regulację art. 45 ustawy o KRS należy traktować jako odrębną od unormowań tychże aktów i zarazem kompleksową. Powołany przepis prawa umożliwia Krajowej Radzie Sądownictwa ponowne rozpoznanie sprawy (z urzędu lub na wniosek uczestnika postępowania) w razie spełnienia jednej, ale koniecznej przesłanki, jaka jest ujawnienie nowych okoliczności. Wspomniana odrębność i samodzielność regulacji instytucji ponownego rozpoznania sprawy przez Krajową Radę Sądownictwa przemawia przeciwko wąskiej, stosowanej w drodze analogii do kodeksowych przesłanek wznowienia postępowania, wykładni omawianego kryterium dopuszczalności tejże instytucji. Nowe okoliczności to zarówno te, które istniały w trakcie poprzedniego rozpoznawania sprawy, lecz nie były znane tak Krajowej Radzie Sądownictwa i uczestnikom postępowania, jak i okoliczności zaistniałe już po zakończeniu postępowania, a dotyczące istoty sprawy i mogące mieć wpływ na sposób jej rozstrzygnięcia. Dodać przy tym należy, że ponowne rozpoznanie możliwe jest w tym trybie jeszcze przed uprawomocnieniem uchwały. Natomiast w przypadku spraw indywidualnych, zakończonych uchwałą dotyczącą przedstawienia Prezydentowi RP wniosków o powołanie na stanowiska sędziowskie, ponowne rozpatrzenie sprawy przez Krajową Radę Sądownictwa nie

będzie możliwe po dokonaniu przez Prezydenta RP takiego powołania, z uwagi na wynikającą z art. 180 ust. 1 Konstytucji RP zasadę nieusuwalności sędziego.

Z tych wszystkich względów na podstawie art. 410 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania z powodu jej niedopuszczalności.